

Осемдесета глава

На двацет и третия ден от пристигането ни в Ранкодом при мен в училището дойдоха Винко Станс и синът ми Миро. Бях освободил новите си ученици за почивката по пладне и проверявах как са разказали четивата, които бяхме чели предишния ден.

Винко Станс ми каза:

- Гвардияне, в светещата си плоча нося една книга, която само ти можеш да отвориш с таен израз, който знаеш само ти и който не си казвал на никой друг.

Аз го погледнах учуден и му казах, че не знам никакъв таен израз, с който да отворя тази книга.

Винко Станс тогава ме попита:

- Спомняш ли си, когато ти разказвах за страшните същества?

- За кои страшни същества – не можах да разбера въпроса му.

- За онези, които живеят на Мундо Майс – отвърна ми Винко Станс.

- Гущерите ли? - попитах го на свой ред аз. - Не си спомням да си ги наричал „страшни същества“.

- Да – отговори ми Винко Станс, - гущерите. Но ако не съм ти разказвал, че някога са наричани „страшни същества“, сега вече знаеш, че някога са били страшни същества, но вече не са.

- И с какво били толкова страшни? - попитах отново Винко Станс.

- Те изсмуквали силата на хората – започна да разказва Винко Станс. - Правели ги свои роби и използвали труда им безплатно. Но дошъл мигът, в който

те изгубили страшните си способности и вече не могли да изсмукват силата на хората. Започнали да пият много големи количества житно питие и станали зависими от хората. Сега ние не си спомняме, че са били страшни същества за нас и ги наричаме презрително „гущери“, но сред тях все още има такива, които помнят, че са притежавали голяма сила и че са ни владеели.

- Това са странни неща – казах аз – и са ми съвсем непознати. Мислех, че гущерите са търговци и много обичат житно питие. Нали затова след една седмица ще дойде дядо ти Блавор? Построението за правене на житно питие започна да работи днес и до седем дни цялото количество житно питие ще бъде готово.

- Да – потвърди Винко Станс. - Това, което казваш, е вярно. Но учените открили, че времето върви в различни посоки, да ги наречем „черти на времето“. Ако някой се върне в миналото и промени нещо съвсем дребно, в чертите на времето настъпват промени, те сменят посоката си и миналото, което е било преди това, вече е друго и ние не помним онова другото минало, а си спомняме онова, което ни се е случило, след като настъпили промени заради дребната промяна в миналото.

Погледнах Винко Станс с още по-голямо учудване и му казах:

- Винко, днес говориш по много чудноват начин и разказваш странни неща, които не мога да разбера. Знаеш, че в нашия стар свят не сме били много учени, ние сме селяни и много малко от нас знаят да четат и пишат. Нито един от нашите хора не е прочел през живота си дори един ред от Светото писание, камо ли цяла друга книга, писана от мъдри хора. Божията мъдрост стигаше до нас като слушахме други да ни я четат. Аз успях да се науча да чета сравнително рано и затова сега мога най-добре от всички,

които дойдохме от стария ни свят, да чета и пиша. Но това не значи, че съм учен. Знам много малко неща и затова не мога да разбера думите, които каза.

Тогава Винко Станс докосна светещата си плоча, намери един списък с нареждания и оттам извади списъка с нареждания за писане и четене на книги и други четива. Оттам се опита да прочете от свитъка на светещата си плоча едно четиво, чието име беше на нашия език и гласеше „**ᲘᲣᲚ ᲑᲣᲗᲗᲚ**“. На светещата му плоча се появи надпис, който подканяше да се въведе таен израз.

Аз вдигнах рамене и поклатих глава:

- Не мога да се сетя за нито един таен израз. Нямам тайни от никого, защото знам, че Бог знае всичко и от него нищо не може да се скрие.

- Тате – каза тогава Миро, - това значи, че тайният израз, за който ти говори Винко, е написан в Светото писание.

- Откъде знаеш? - учудих се аз.

- Това е единствената книга, която четеш – отговори ми Миро. - Или поне единствената до скоро, преди да дойдем в Ранкодом.

- Да, така е – съгласих се аз, - но в нея има безброй изрази и аз не мога да кажа кой от тях трябва да се използва, за да се отвори тази книга.

- Вярно е, че в Светото писание има много изрази, но навярно има такива изрази, които ти правят по-голямо впечатление от другите? - попита Винко Станс.

- Няма определени изрази, които да ми правят силно впечатление – отговорих аз, - по-скоро това са отделни книги или части от книги.

- И коя от всички книги ти е направила най-силно впечатление? - отново ме попита Винко Станс.

- Не бих могъл да кажа, че е една – отвърнах аз. -

Много от книгите са ми направили силно впечатление.

- Кажете ми някои от тях – подкани ме Миро.

- Най-силно се вълнувам, когато чета евангелията – започнах да изреждам аз. - Също ме вълнуват и деянията на апостолите и посланията. От посланията най-силно ме вълнуват тези на апостол Павел.

- Навярно в някое от тези послания има израз, който ти е направил най-силно впечатление? - попита Миро.

- И в тези послания има много изрази, които ми правят силно впечатление и които ме вълнуват силно – отговорих аз. - Един от тях е например този: „Вярата е твърдата увереност в неща, за които се надяваме, убеденост в неща, които не виждаме“, от посланието на апостол Павел към евреите.

- Да опитаме с него тогава – нетърпеливо каза Миро.

Аз бързо го написах, но светещата плоча отговори, че изразът е погрешен.

Тогава Винко Станс каза:

- Ще изпратя тази книга в твоята светеща плоча и ще те оставя на спокойствие. Освен това, никой не трябва да научава тайния ти израз, защото занапред може да се наложи да го използваш пак.

Когато Винко Станс и Миро излязоха, аз се замислих. В главата си изреждах различни изрази, които ми бяха направили силно впечатление или ме бяха развълнували. Опитвах се с всеки от тях да отворя книгата, но светещата плоча всеки път ми казваше, че изразът е погрешен.

Докато си блъсках главата, в един миг сякаш чух някой да ми казва: „Аще ли кѣто мѣнитъса вѣдѣти чѣто, не чѣто разоумѣе, ꙗко же подобаеѣтъ разоумѣти“. Бързо написах този израз и книгата се отвори!